

KALAUZ

AZ EMBERBARÁTI OKTATÁS ÉS NEVELÉS TERÉN. HAVI FOLYÓIRAT.

A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület hivatalos közlönye.

A lap 1—3—5—7—9 számait

az egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják.

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hó utolsó napján.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:	Felelős szerkesztő és kiadó:	HIRDETÉSEK ÁRA:
Egész évre . . . 2 frt 50 kr.	Scherer István	Soronkint. 15 kr.
Egyes szám ára: . . . 25 kr.	Budapest, VIII. Rökk Szilárd-u. 10.	Bélyegilleték 30 kr.

TARTALOM: A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület működése az 1896. évben. — Évi jelentés. — A hülyék beszéd-fogyatékos-sága. — Vegyesek.

A testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület működése az 1896-ik évben.

Ez az egyesület, mely a lefolyt évben tágasabb körben fejtett ki tevékenységet, mondhatni feltűnés keresés nélküli, zajtalan tevékenységet, örvendetes módon gyarapodik évről-évre.

Még a millenniumi év is, mely pedig a közönség érdeklődését elvonta minden egyesületi tevékenységtől, jelentékeny alkotással vált maradandóvá az egyesület bel-életében. Az „Asylum“ megalapítása kiválóan fontosnak nevezhető. A székesfőváros nagy kiterjedése, a közlekedési eszközök elégtelensége és drágasága utalta az egyesületet egy ilyen szerény „otthon“ teremtésére, mely azoknak, a kik az iskolától messze laknak, vagy vagyontalan árvák, áldásos menedékkül szolgál.

Az egyesület évi jelentése minden irányban örvendetes haladásról tanuskodik. Hiszszük, hogy a következő évek eredményekben még gazdagabbak lesznek s az az irány, melyet az egyesület vezetői követnek, a szerencsétlen négyérvékük sorsának javításához fog vezetni.

ÉVI JELENTÉS.

Tisztelt közgyűlés!

A letűnt év, mely édes hazánk ezeréves multjának emlékezetes végpontját jelzi s a mely az ezer év küzdésének, tapasztalatainak gazdag tárházát nyitván fel, a jelen és a jövő nemzedék működésének irányt szabni volt hivatva, a mi egyesületünkben is jelentékeny nyomokat fog hátra hagyni maga után.

Rövid két évi működés után, a mely alatt hazánk szerencsétlen siketnémáinak érdekében fejtettünk ki tevékenységet, nemcsak a nagy közönség érdeklődését és támogatását nyertük meg, de a közoktatásügyi kormány figyelme is működésünkre irányult. Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter úr — felismerve, hogy egyesületünk nagy missiót van hivatva teljesíteni a humanistikus oktatás terén, 1896. márczius 19-én kelt, egyesületünkhöz intézett leiratában többek között a következőket írta:

„A Nagyméltóságod elnöklete alatt létesült „Siketnémákat gyámolító egyesület“ alapszabályaiból és biztatóan megindult működéséből örömmel győződtem meg arról, hogy a társadalmi szövetkezésnek egy oly régen érzett, hiányt pótló, nemes célú, lelkes és rendszeres érvényesülésére nyílik kilátás, mely nélkül az állam még a művelődés és haladás legmagasabb fokán sem képes a fogyatékos érzékűek képzéséről és sanyaru társadalmi helyzetüknek általános javításáról kellően gondoskodni.“ — „Mínthogy azonban a magyar társadalom általában a fogyatékos érzékűek ügyét, a szakszerű nevelés és oktatás üdvös eredményeit csak igen szűk körben ismeri s a nagyobb irányu tevékenység e téren azért nem indult meg mostanáig, mert az uralkodó tájékoztatlanság miatt a társadalmi szervezkedés egyes elismerésre méltó, de elszigetelt kísérleten túl nem jutott, — ezért látom az idejét megjöttnek arra, hogy a Nagyméltóságod elnöklete alatt megalakult „Siketnémákat gyámolító egyesület“ közreműködését kérjem e társadalmi szervezkedésnek nemcsak a székesfővárosban, hanem alapszabályainak megfelelően az ország minden vidékén való hathatós előmozdítására.“ — „Remélem, hogy a Nagyméltóságod elnöklete alatt álló tisztelt

egyesület hajlandó lesz a társadalmi tényezők ama szövetkezésének és kitartó munkásságának szervezésére és folytonos élesztésére, mely nélkül hazánkban az emberbaráti nevelés és oktatás a sajnosan tapasztalható nagy szükséglettel sohasem fog kellő arányban állhatni!“

Eme nagy fontosságu kijelentések kapcsán, tekintettel arra, hogy hazánkban nemcsak a siketnémák, hanem a vakok és hülyék oktatás és nevelés ügyének felkarolása is égetően szükséges, a miniszter úr azon óhajlásának adott kifejezést, hogy egyesületünk „központi szervezetét kiterjeszsze nemcsak a siketnémákra, hanem általában a fogyatékos érzékiekre, összeköttetésbe lépjen a rokonzélu egyesuletekkel és egy központi szakközlöny révén közvetítse az emberbaráti ügy iránti érdeklődésnek folytonos és egy közös célra törekvő szövetkezését. Hajlandó volnék — ugymond — egy ily szakközlönynek állami segélyezésére is, valamint gondoskodnám arról, hogy az e téren szükséges fontosabb, különösen szervezési intézkedések szakközegeim közreműködésével a tisztelt egyesület körében előzetesen tanulságos eszmecsere tárgyat képezhessék.“

A Miniszter úr ezen elismerő szavai, másrészt a nagy számu szerencsétlenek valóban szomorú sorsa, arra ösztönöztek bennünket, hogy az óhajlásnak megfeleljünk s egyesületünk működését — a siketnémák ügyének további előmozdítása mellett — a vakok és hülyék nevelés- oktatás ügyére is kiterjeszszük.

Éreztük a feladat súlyos voltát, tudtuk, hogy e szerencsétleneknek a társadalom számára való megmentése rendkívül buzgó és kitartó tevékenységet követel, de bizva a közoktatásügyi kormány ígért támogatásában, bizva a társadalomnak egyesületünk működése iránt nyilvánuló rokonszenvében magunkra vállaltuk e nemes, de nehéz feladat teljesítését.

Az igazgató-bizottság többször beható tanácskozás tárgyává tette a megoldási módozatokat s ez irányban legcélszerűbbnek látta, ha három szakosztály alakittatik, a melyek közül egyik a siketnémák, másik a vakok s a harmadik a hülyék ügyével foglalkozik. A szakosztályok eredményes működése megkövetelte, hogy a tisztviselők száma egy női és egy férfi alelnökkel, továbbá két jegyzővel szaporíttassék s az igazgató-bizottság tagjainak száma 15—15-re emeltesék fel.

A május hó 17-én tartott közgyűlés az igazgató-bizottság ezen javaslatait magáévá tévén, az egyesület céljainak kibővítéséhez hozzájárult s az ily irányban módosított alapszabályokat elfogadta, elvben helyeselte és hozzájárult a szakközlöny megindításához is és az — ezt illető intézkedések foganatosítására az igazgató-bizottságot hatalmazta fel.

A módosított alapszabályok a belügyminiszteri jóváhagyást kinyervén, az igazgató-bizottság első feladatául tűzte ki, a tisztviselők és igazgató-bizottság kiegészítését, hogy a szakosztályok megalakítása lehetővé váljék s ezek tervszerű működésüket megkezdhessék.

Eme fontos intézkedések a lefolyt év folyamán nem voltak teljesen keresztül vihetők. Megnehezítette az igazgató-bizottság helyzetét az is, hogy egyesületünk egyik férfi alelnöke dr. Schwarzer Ottó, nagy mérvben felszaporodott orvosi teendőire való tekintettel, az alelnökségről leköszönt. Az igazgató-bizottság sajnálattal vette tudomásul a lemondást, mert Schwarzer Ottóban a siketnémák ügye iránt lelkesedő s a szerencsétlenek érdekét szóval és tettel gyámolító férfit veszített el s csak kötelességét teljesíti, midőn ez uton is hálás köszönettel adóz két évi önzetlen és buzgó tevékenységeért.

Csak a lefolyt év végén voltunk abban a szerencsés helyzetben, hogy az alelnöki tisztségeket betölthettük s így az elnökség a következőkép alakult meg:

Elnökök: Gróf Batthyány Gézané és Rakovszky István, női alelnökök: Hollán Ernőné, Hampel Józsefné, özv. Herich Károlyné; férfi alelnökök: Benitzky Lajos, Kléh István, Neuschloss Marcell.

Az igazgató-bizottság kiegészítésétől, miután a jelen közgyűlés úgy is új választás megejtésére van hivatva, eltekintettünk s e jogot a közgyűlésnek tartottuk fenn.

A megindítandó szakközlöny ügyét is sikerült szerencsés megoldásra juttatnunk. Egyesületünk még nem lévén abban a helyzetben, hogy önálló lapot indítson, a „Kalauz az emberbaráti oktatás és nevelés terén“ című szakfolyóirat szerkesztőkiadójával kötöttünk oly értelmű szerződést, hogy — a lap irányára nézve is biztosítván egyesületünk befolyása, — ezen havonta egyszer megjelenő lapnak páratlan számai tartalmazzák az egyesület hivatalos közleményeit, a mely számok azután egyesületünk minden tagjának díjtalanul küldetnek meg. — A páros számokat mérsékelt 1 frt díjban rendelhették meg tagjaink. — Az ez irányban felmerült kiadásainkra nézve birjuk a közoktatásügyi kormány ígéretét, hogy a maga részéről is hozzá fog járulni a költségek fedezéséhez.

Bár a múlt évben, mely az ezredéves kiállítás zajosabb ünnepélyei mellett a szerény egyesületi tevékenységnek amugy sem kedvezett, s bár a nagy átalakulás miatt, melyen egyesületünk keresztül ment, — majdnem minden időnket lekötven a belső szervezési teendők elvégzése, nagyobb szabásu tevékenységet nem fejthettünk ki, nem szüntünk meg, különösen a siketnémák ügyében már megindított mozgalmak és intézkedések folytatásán munkálkodni.

A több helyt folytatott előzetes tárgyalásokat nem említve, positiv eredményeket két helyt sikerült elérnünk. A Szegeden felállítandó siketnéma-iskola érdekében kívánatosnak mutatkozott tanácskozás végett titkár kiküldetvén, személyesen volt alkalma a város hatóságának meleg érdeklődéséről meggyőződni. A hatóság legnagyobb készséggel ígérte meg, hogy az iskola létesítése ügyében a szükséges lépéseket meg fogja tenni, mihelyt a milleniumi ünnepségek lezajlanak.

Ugyancsak biztató kilátás nyílt arra nézve is, hogy az iskola felállítása után, annak tovább fejlesztése és a szegénysorsuak gyámolítása végett fiók egyesület is fog alakulni.

A Kaposvárott már fennállt, de később megszüntetett siketnéma iskolának érdekében is — a közoktatásügyi kormány felhívására — ugy a Somogymegyei, valamint a Kaposvár városi hatóságnál is közbenjártunk. Az iskola létesítéséhez a közoktatásügyi kormány a tanító fizetésével, a város a helyiség adásával, egyesületünk pedig a tanterem felszereléssel hozzájárulván, ez iskola már legközelebb meg fog nyilni. Ugyancsak kedvező kilátás van arra is, hogy a Dunántuli részekre kiterjedőleg Kaposvár székhelylyel szintén alakulni fog egy egyesület a szegénysorsu siketnémák segítése céljából.

A segítésekre áttérve első sorban is a siketnémák részére felállított „Asylumunk“-ról kell, hogy megemlékezzünk.

A közoktatásügyi kormány a Budán elhelyezett siketnéma-intézetet iskolává alakítván át, a pesti oldalra helyezte át s egyuttal az internatust feloszlatta. Az itt elhelyezve volt s az iskolától különben is messze lakó gyermekek szülői egyesületünkhöz fordultak támogatásért. Az igazgató-bizottság nehogy e gyermekek a tanulást abbahagyni kényszerüljenek, elhatározta, hogy részükre a szülők állásához mért szerény „Asylumot“ létesít, a hol a tanítási napokon át lakást és ételmezést biztosít számukra, a ruházás gondjait a szülőknek hagyván fenn.

E célból azon kérelmet terjesztettük fel a közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy szándékunk keresztül vitelét előmozdítandó, a volt internátus berendezési tárgyait átengedni kegyeskedjék. Támogatásra kértük fel továbbá a székesfővárost is. A Miniszter úr ezen kérelmet kegyes volt teljesíteni s egyesületünkhöz intézet leiratában elhatározásunkat, „mely szerint a főváros területén kívül — vagy az iskolától egyébként távol lakó siketnémák részére asylumot fog berendezni, — úgymond — elismerőleg vettem tudomásul s a nemes szándék megvalósíthatása érdekében szívesen teljesítem az egyesületnek ama kérését, hogy a siketnémák budai iskolájának feloszlattot internatusából megmaradó berendezési tárgyakat az egyesület céljaira adományozzam.“

Az átengedett butorzat éppen elég volt ahhoz, hogy az asyllumot berendezzük s némely apróbb beszerzések kivételével (kefe, fésű stb.) a szükségletet teljesen kielégítették. Hálás köszönettel adózunk ez uton is a miniszter úr ö Nagy-méltóságának és dr. Szmracsányi Miklós osztálytanácsos úrnak egyesületünknek nyújtott ezen szíves és hathatós gyámolításért.

Az asyllum létesítéséhez jelentékeny részben hozzájárult még Neuschloss Marczell kir. tanácsos, egyesületi alelnök úr is, a ki az asyllum első évi házbérének fedezését nagylelkűen magára vállalta. E nemesszívü adományért e helyen is hálás köszönetünknek adunk kifejezést.

Az asyllum részére ideiglenesen a VII. ker., István-út 27. sz. alatti házban fogadtunk ki 3 tágas szobából álló lakást évi 425 frt bérért, mely az ideiglenes elhelyezésre alkalmasnak mutatkozott.

Ingyenes felvételt nyertek benne :

1. Konrád Ferencz, (atyja napszámos, lakik I. ker., Tabán, Czakó-utca 4. sz.)
 2. Nagy József, (anyja mosónő, lakik III. ker., Mókus-utca 15. sz.)
 3. Kämerle Mária, (atyja útkaparó, lakik I. ker., Budaeörsi-út útkaparó ház.)
 4. Stokosza Katalin, (anyja zöldségáros, lakik I. ker., Tabán, Görög-utca 3. sz.)
 5. Kéber Anna, (atyjuk kőfaragó segéd, lakik VI. ker., Angyalföld 1634. sz.)
 6. Kéber Mária, (atyjuk kőfaragó segéd, Angyalföld 1634. sz.)
- továbbá havi 4 frt díj fizetése mellett :
7. Petykó Irma, (anyja szakácsnő.) siketnéma gyermekek, összesen tehát 2 fiu és 5 leány.

Az asyllum gondozójául Molnár János székesfővárosi nyomdászt és nejét alkalmaztuk s részükre a lakás egy szobáját, mely a fiuk és leányok szobájából nyílik s azok között fekszik, jelöltük ki.

A gyermekeket reggelenként a gondozó kísérte el az iskolába, a ki ugyan ezen alkalommal jelentést tartozott tenni a titkárnak az esetleg előfordultakról. A felügyeletet egyelőre titkár gyakorolta, a ki naponként meglátogatta az asyllumot s gondoskodott a felmerült szükségletek beszerzéséről.

A berendezés tekintetében megemlítjük, hogy a fiuk a leányoktól külön laknak s csak étkezés alkalmával érintkeznek. A felügyelet állandó felettük, mert vagy a felügyelő, vagy annak neje vannak folytonosan közöttük.

A fenntartással járó kiadások részbeni fedezése, másrészt a gyermekek számára egy örömnapnak szerzése céljából klarácsonyfa feállítását határoztuk el s gyűjtő-iveket bocsátot-

tunk ki, adakozásra kérvén fel a nemesszivü emberbarátokat. Kérésünk nem is maradt meghallgatás nélkül, mert ugy természetben, valamint pénzben is tetemes adományokat kaptunk.

A karácsonyfa ünnepélyt deczember 23-án tartottuk meg, a mely alkalommal nemcsak pártfogoltjainkat, hanem az egész iskola tanulóit részesítettük ruházatban és ajándékokban.

A karácsonyfára adakozni szivesek voltak: Zacsó Lajos Gyula lisztet, diót, kávét; Quentzer testvérek 6 drb gyermekkalapot; Kollarits József és fia 1 vég lustert: a Viktória gőzmalom igazgatósága 1 zsák 5-tös lisztet; Schuler József papir, toll és író eszközöket; Toldi Lajos képeskönyveket; Athenaeum részvénytársaság képeskönyveket és ifjúsági iratokat; Seefehlner J. karácsonyfa díszít író és rajzszereket, festéket stb.; Singer és Wolfner képeskönyveket; Lampel Róbert képeskönyveket és ifjúsági iratokat; Kugler H. 1 doboz csukorkát; Hermanetzi papirgyár papirneműeket és írószereket; Rakovszky Istvánné úrnő 6 Nagyméltósága 1 vég barchentet, 3 zsák burgonyát és egy láda mézet; Bettelheim Miksa 2 tuczat különböző játékok; Müller J. L. 10 csomag szappant; Haggenmacher Henrik 50 kgr. 2-ös lisztet; Nemlaháné Levatic Irma 8 pár érmelegítőt; Losonczy és Hatvani gőzmalmok 50 kgr. 0 lisztet; Rigler József Ede füzeteket, író- és rajzszereket.

Pénzbeli adományokat küldtek: Vaszary Kolos bibornok herczegérsek 10 frt, Kléh István 3 frt, Győri Gschwindt Mihály 10 frt, Simon-Rakovszky Mária úrnő (Sopron) 5 frt, Hollán Ernőné úrnő gyűjtése 15 frt*), Müller Mórné úrnő gyűjtése 17 frt**), Özv. Walheim Jánosné úrnő gyűjtése 11 frt***), Glatz Henrik 1 frt, Glatz György 1 frt, Mauthner Ödön 5 frt, Röck István 5 frt, Aigner Sándor 2 frt, Calderoni és társa 5 frt, Mándlik A. 2 frt, Kovács Gyula (Monor) 1 frt, Vogel Gyula 2 frt, Hetvey Elek (Nagy-Márton) 1 frt, Comenius páholy 5 frt, N. N. 1 frt, Ferencvárosi kültelki polgári kör 5 frt, Goszleth István 5 frt, Reform társaság 5 frt, Galilei páholy 5 frt, Alpár Ignác 5 frt, „Zion“-egylet 5 frt, Kontra

*) Hollán Ernőné úrnő gyűjtőivén adakoztak: Hollán Ernőné 3 frt, Fascho-Moiss Sándorné 1 frt, Hajduska Emil 1 frt, Rigler Edéné 1 frt, Schnierer Aladárné 1 frt 50 kr., Reusz Henrikné 1 frt, Kollarits József és fia 1 frt, Békassy Károlyné 2 frt, Özv. Karlovsky Zsigmondné 2 frt, Özv. Szende Dezsőné 50 kr., Szokolay Kornélné 1 frt, összesen 15 frt.

**) Müller Mórné úrnő gyűjtőivén adakoztak: Müller Mórné 3 frt, Umrath és társa 2 frt, Freiszleder Nándorné 2 frt, Polatsek Jakab 1 frt, Hágn Károly 1 frt, Breslmayer Kálmán 1 frt, Haas és Czjzek 1 frt, Szimon István 1 frt, Detsinyi F. 1 frt, Spitzer Jakab 1 frt, Detsinyi Károly 1 frt, Saborszky A. 1 frt, Politzer Julia 1 frt, összesen 17 frt.

***) Özv. Walheim Jánosné úrnő gyűjtőivén adakoztak: Özv. Walheim Jánosné úrnő 5 frt, Christov 2 frt, Özv. Bereznay Istvánné 2 frt, Hauskarl Sándorné 2 frt, összesen 11 frt.

Kálmán (Pomáz) 2 frt, Nemlaha Gy.-né úrnő (Kassa) 1 frt, Kubik Irén úrnő (Székesfehérvár) 1 frt, Humboldt páholy 5 frt, Oberhauser Gyula gyűjtése 2 frt 40 kr.*), Deák Ferencz páholy 3 frt, Budapesti aczélhang férfi dalegylet 3 frt, Névtelen 2 frt, Szent-István társulat 3 frt, Szokolovits József 2 frt, New-York biztosító társaság 5 frt, Borsodi Jenő 1 frt, Özv. Saxlehner Andrásné úrnő 10 frt, Jávör Endre (Temesvár) 2 frt, Dr. Székely Ferencz 5 frt, Minerva páholy 5 frt, Almássy Andor 1 frt, Adriányi Emil 50 kr., Dr. Fekete Gedeon 50 kr., Kozma István 50 kr., Klein Zsigmond 1 frt, összesen 187 frt 90 kr.

Ez adományokat hivatalos közlönyünk 5-ik számában közzeltük s ugyanakkor a nemesszívü adakozóknak hálás köszönetünket is kifejeztük, de kedves kötelességünknek ismerjük ezuttal is, hogy újból köszönetet mondjunk mindazon nemesszívü adakozóknak, a kik szerencsétlen pártfogoltjainknak ez örömteljes estét megszerezni segítettek, továbbá azoknak, a kik gyűjtéseket eszközölni szívesek voltak.

Az egyéb segélyezést illetőleg is minden tőlünk telhetőt megtettünk. Tanácssal szolgáltunk a hozzánk fordulónak s a kik segélyezést kértek tőlünk, — ilyenek a lefolyt évben 4-en voltak, — azok mindegyikét segítettük olyan összeg erejéig, a mekkora a pillanatnyi szükségnek megfelelő volt. De nemcsak pénzbeli segélyt nyújtottunk. hanem közreműködtünk abban is, hogy a munkanélküliek állandó foglalkozást kapjanak. Ez irányban szerzett tapasztalataink szerint szükségesnek mutatkozik, hogy az elhelyezéseket illetőleg akár közvetlen, akár közvetve, esetleg a meglevő segélyegyesületek bevonásával, a jövőben rendszeres működést fejtsünk ki.

Az ezredéves országos kiállítás alkalmával közadakozásból létesített „emberbaráti tanintézetek“ pavillonjának felállításához egyesületünk is hozzájárult.

Részt vettünk továbbá a szeptember hó 8-án tartott közművelődési congressuson.

Anyagi gyarapodásunkat nem csak az alapító tagsági díjak, hanem egyes adományok is előmozdították.

Vagyonunk ez évben 1295 frttal szaporodott s így folyószámlán elhelyezett alaptőkénk az év végén 4904 frtot tett ki, a múlt évi 3609 frttal szemben.

Elismerő köszönetünket kell, hogy kifejezzük Dr. Szabó József egyesületi pénztárnok úrnak, a kinek közbenjárása foly-

*) Oberhauser Gyula gyűjtőívén adakoztak: Oberhauser Gyula 30 kr., Vincze József 10 kr., Baumann József 10 kr., Lindenbach Károly 30 kr., C. C. 10 kr., Kulman Endre 10 kr., Mészáros Aladár 20 kr., Jaunga Mihály 10 kr., Janky Ödön 10 kr., Szántó Béla 10 kr., Schwach István 10 kr., Jaicsek Gyula 10 kr., Aumpf József 10 kr., Pap Dezső 10 kr., Szalai Lajos 10 kr., Hak Gy. 10 kr., Koczián Gyula 10 kr., Vidófalvi István 10 kr., Vásárhövy János 10 kr., összesen 240 frt.

tán peres felektől 450 frt adományban részesültünk; továbbá az orsz. közp. takarékpénztárnak, mely 25 frtot; az első magyar ált. bizt. társaságnak, mely 50 frtot volt szives egyesületünknek adományozni.

Tagjainknak száma a lefolyt évben nem gyarapodott jelentékenyen, a mi annak a körülménynek tudható be, hogy a milleniumi évet nem tartottuk alkalmasnak arra, hogy ez irányban nagyobb tevékenységet fejtsünk ki. Így csak 33 rendes taggal szaporodott egyesületünk, míg az év folyamán részint elhalálozás, részint kilépés folytán 105-tel fogyott, úgy hogy az év végén 514 rendes, 51 pártoló és 142 alapító, összesen tehát 707 tagunk volt.

Jelentésünk végén meg kell emlékeznünk arról, hogy a tisztviselők, valamint az igazgató-bizottság és választmány megbízatása az alapszabályok értelmében a jelen év végével lejár. —

Kedves kötelességünknek ismerjük, hogy ez alkalommal egyesületünk minden tagjának hálás köszönetünket fejezzük ki azon mindenkor nyilvánuló, önzetlen, szives támogatásért, melyet a szerencsétlen négyérvékűek felségélyezésére irányult tevékenységünkben nyújtani szivesek voltak.

Midőn ezekben a mult év folyamán kifejtett működésünkről beszámolni van szerencsénk, kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy jelentésünket, valamint az ezzel kapcsolatban beterjesztett zárszámadásokat jóváhagyólag tudomásul venni s az 1897. évre összeállított költségelőirányzatot elfogadni sziveskedjék.

Budapest, 1897. ápril hó 9-én.

Az igazgató-bizottság és választmány nevében:

Scherer István, s. k.

e. titkár.

Rakovszky István, s. k.

e. elnök.

Pénztári kimutatás

Bevétel

1896. december 31-én.

Kiadás

		Egyenként		Összesen				Egyenként		Összesen	
		frt	kr.	frt	kr.			frt	kr.	frt	kr.
1.	Pénztári maradvány 1895. évről . . .			570	97	1.	Tőkésített maradvány 1895. évről . .	500	—		
2.	Tagdíjakból és pedig 1894/95 évi hátralékokból					2.	„ alapító tagdíjak	270	—		
	rendes tagdíj.	45	—			3.	„ adományok.	525	—	1295	—
	pártoló tagdíj	10	—			4.	Irodai költségek			100	—
	alapító tagdíj.	65	—	120	—	5.	Pénztár kezelési költségekre			100	—
	1896. évi rendes tagsági díjakból . .	210	—			6.	Pénzbeszedőnek 10%			53	70
	„ „ pártoló „ „	110	—			7.	Állandó segélyekre			40	—
	„ „ alapító „ „	205	—	525	—	8.	Nyomatv. másolási és póstadíjakra .			190	45
3.	Adományokból			718	94	9.	Rendkívüli segélyek és egyéb alap-				
4.	Tőke kamataiból 1895. évről			118	29		szabályszerű kiadásokra.			110	—
5.	Az asylum házbérére Neuschloss					10.	Asylumi kiadások			196	32
	Marcell alelnöktől nov.-jan.			116	50	11.	Szaklap kiadási költségei			84	—
						12.	Pénztári készlet			—	23
Összesen				2169	70	Összesen				2169	70

Budapest, 1896. december 31-én.

Dévai Szöllősy István, s. k.
ellenőr.

Megvizsgáltuk és rendben levőnek találtuk.

Grum Ferencz, s. k.

Császár Dénes, s. k.
számvizsgálók.

Dr. Szabó József, s. k.
pénztáros.

Klimes Gyula, s. k.

Vagyon-mérleg

1896. évi december 31-én.

Vagyon.

		frt	kr.
1.	Folyószámlán elhelyezett tőke a Pesti H. E. Takarékpénztárnál.	4904	—
2.	Készpénz készlet		23
Összesen		4904	23

Teher.

		frt	kr.
1.	A P. H. E. Tkp. követelése folyószámlán.	4904	—
2.	Maradvány, mint egyenleg		23
Összesen		4904	23

Budapest, 1896. december 31-én.

Dévai Szöllősy István, s. k.
ellenőr.

Dr. Szabó József, s. k.
pénztáros.

Megvizsgáltuk és rendben levőnek találtuk.

Grum Ferencz s. k.

Klimes Gyula s. k.

Császár Dénes s. k.
számvizsgálók.

Költségelőirányzat

Bevétel

az 1897. évre.

Kiadás

		Egyenként		Összesen				Egyenként		Összesen	
		frt	kr.	frt	kr.			frt	kr.	frt	kr.
1.	Pénztári maradvány 1896. év végén .				23	1.	Tőkésítendő alapító tagsági díjak . .	475	—		
2.	Rendes bevételek:						„ adományok	375	—	850	—
	a) Tőke kamataiból 1896. évről . .	220	—			2.	Irodai költségek			100	—
	„ „ 1897. első félévről . .	100	—	320	—	3.	Pénztár kezelési költségek			100	—
	b) Tagsági díjakból és pedig					4.	Pénzbeszedő százaléka (10%)			140	—
	1. hátralékokból rendes tagdíj. . .	200	—			5.	Segélyezések				
	„ „ pártoló „	75	—			a)	Allandó segélyekre	100	—		
	„ „ alapító „	150	—	425	—	b)	Asylum fenntartási költségei. .	1000	—		
	2. 1897. évben					c)	Rendkívüli segélyek	200	—	1300	—
	500 tag után rendes tagdíj . . .	500	—			6.	Hivatalos közlöny előfizetésére . .			250	—
	50 „ „ pártoló „	250	—			7.	Nyomatványok, póstadíjak és egyéb				
	65 „ „ alapító „	325	—	1075	—		alapszabályszerű kiadások			129	73
3.	Adományokból			700	—						
4.	Neuschloss Marczell alelnöktől az asy- lum házbérére (1897. október 31-ig)			349	50						
	Összesen			2869	73		Összesen			2869	73

Budapest, 1897. ápril hó 9-én.

Az igazgató-bizottság és választmány nevében:

Scherer István, s. k.

egyes. titkár.

Rakovszky István, s. k.

egyes. elnök.

A hülyék beszéd-fogyatékosága.

A hülyék többféle testi és szellemi fogyatkozásai között, *a beszéd-fogyatékoság* egyik jellemző sajátság, mely némelyiknél *a némaságig* fokozódik.

Nevelésük és tanításuknál egyik fontos és főczél, a beszéd elsajátítása, hogy megszerezhessék e szerencsétlenek azt az eszközt, melylyel embertársaikkal érintkezhessenek, gondolataikat kifejezésre juttathassák s melynek segítségével képeztetésük is könnyebben keresztül vihető legyen.

E téren is tehát, miként a hülyék nevelésénél általában, az a czél, melyet *Köhler dr.* (Hubertsburg) a hülyék ápolásának és gyógyításának megbeszélése czéljából *Berlinben* az 1874-ik évben tartott konferentián megjelölt t. i: *törekvés, vezetés és haladás a normális (szellemi) állapot felé.*

Hogy tehát a hülyék nevelése és tanítása — a mennyire azt a paedagógiának e téren való fejlettsége és a hülyék szellemi állapota megengedi — lehetőleg tökéletes legyen, szükséges, hogy első sorban is a *beszédre képesítsük őket.*

A hülyék beszéd-fogyatékoságának oka nem a hallás hiányában — miként a siketnémáknál — nem is a beszélő szervezett: a tüdő, a légcső, a gégefő, a garat, szájüreg, nyelv stb. betegségében, vagy fejletlenségében; hanem csupán azon körülményben rejlik, hogy nincs *mit* mondaniok. *Barthold* a m. gladbachi „Hephata“ hülyék intézetének igazgatója is azt mondja, hogy a hülyét „psychikailag semmi sem készíteti, hogy megtegye a megfelelő testi, szervezeti mozgásokat, melyek által a lélek kifelé érvényesíthetné magát.“

A hülyék ugyanis szellemileg oly alacsony fokon állanak, szellemi életük annyira hiányos, hogy csak igen kevés képzetrel és fogalommal rendelkeznek. Ezeknek hiányában nincsen, mi őket a beszédre ingerelné és készítené s ha egyes állatias hangokat ejtenek is ki, ezek csak indulataiknak nyilatkozásai és kifejezői, vagy azon chorea szerű mozgások folytán jönnek létre, melyek gyakran vele járnak a hülyeséggel. Ha az ily szerencsétlenek adnak is hangokat, ezek többnyire *tagolatlan* hangok.

A hülyék állami intézetében jelenleg is igen nagy a beszéd fogyatékoságban szenvedők száma a növendékek általános létszámához képest.

Vannak itt ez idő szerint olyan hülyék is, kikre nézve nem áll az, mintha csak azért nem tudnának beszélni, hogy képzeiteik, fogalmaik nem volnának; mert tárgyakat, ha előttük megnevezzük megmutatni, egymástól megkülönböztetni, tudnak, sőt felszólításra cselekvéseket is végeznek: *értelmük és hallásuk tehát van* s még sem tudnak egy-két hangzón kívül

egyebet mondani; vagyis csaknem egészen némák. Ezeknél, mint azt *Roboz József* a „*Dadogás gyógyítása*“ című művében fejtegeti — bizonyosan „a beszéd czentrumának megsérülése, vagy megbetegülése“ oka a beszélő képesség hiányának. Ezek az úgy nevezett *törpefejük* (mikrocephalok), kikre nézve az imént említett szerző is bizonyítja, hogy: „A beszéd elsajátítására képtelen *mikrocephalok* agyszerkezetében a megejtett bonczolásoknál, szintén mindig kimutatható ezen részek hiányos fejlődése.“ Ezeknél a beszéd tanítása többnyire haszontalan munka, mert a legfáradtságosabb gyakorlás után is csak igen csekély eredmény érhető el s csak a könnyebben kiejthető más-salhangzókat, vagy csak épen a magánhangzókat tanulják meg kimondani.

Néhány növendék pl. a — k, g, r, n, cz, cs, ty, gy, ny, hangokat — hosszabb gyakorlás után — kimondja ugyan egyenként, vagy szótagokban is, de k-helyett: t; g-helyett: d; r — helyett: l-et stb mondanak, mások a consonansokat egészen kihagyják s csak a vocálisakat mondják ki; mint: óra helyett: ó—a; *kutya* helyett: u—a.

Ezek a beszédhibák aztán érthetetlenné teszik a hülyék beszédét.

A hülyék beszédfogyatékosságának főképp az alacsony színvonalon álló szellemi képesség az oka. A feladat tehát: *magasabb szellemi fokra emelni a hülyéket* s hogy ezt tehessük első sorban *föl kell keltenünk bennük a beszéd szükségességének érzetét*, képzeteket kell szereztetnünk velük, melyekből fogalmakat alkothassanak s a fogalmakból ítéleteket, melyeket aztán, a beszéd tanulása folytán előszóval is kifejezni tudhassanak.

A hülyéknek többnyire mind az öt érzékük meg van több kevésbé épen, tehát hallásuk is; s főleg ezen az alapon t. i. a *hallás* alapján, kell beszéd tanításuknak történnie, de még sem lehet pusztán hallásra támaszkodni, mert beszélő szerveik mozgásai nehézkesek és ügyetlenek; észre vevő és felfogó képességük csekély, figyelmük laza: már a hangok képzésénél is, azoknak könnyebb észrevétele és érzékeltetése céljából a hallás használata mellett *látó és tapintó érzékeiket* is igénybe kell vennünk.

Még inkább áll ez az ismeretek megadásánál.

A beszéd tanítása már az előkészítő osztályban kezdődik. Gyakorolni kell a beszédet mindenkor, tehát a tagmozdulatoknál, járás, futás és játszásnál is, hogy mindig tanulják megnevezni azt a cselekvést, a mit végeznek.

A beszéd tanítás terén azoknál érhető el a legnagyobb eredmény, kiknek képzeteik, fogalmaik vannak s keveset — habár hibásan is — már beszélni tudtak.

A hangok képzését legkönnyebben észrevehető és képezhető hangoknál kezdjük és fokozatosan haladunk könnyebbről

nehezebbre. Előbb csak egyes hangokat tanítunk s ha már a gyermek két oly hangot, melyből lehet szót alkotni, ki tud mondani, *értelmes* szót kell azokkal képeztetni. Aztán fokozatosan 1—2—3 stb. tagú szavakat (melyeket mindig közvetlenül kell szemléltetnünk), később kisebb mondatokat mondatunk. Ezután következik egyes szemlélhető tárgyaknak kisebb mondatokban való leírása (megfelelő kérdésekkel); előttük lefolyt események elbeszélése s emlékező tehetségük fejlesztésére s a beszéd folyékonytá tételére rövidebb elbeszélések és versecskék betanítása.

De ha aztán a hülye gyermeknek, mind azon érzékeit (hallás, látás, tapintás), melyek a beszéd tanulásnál igénybe vehetők, így gyakoroljuk, kettős célt érünk el, t. i. *figyelmét költjük fel és irányítjuk* s őket beszéd szervük *öntudatos, célszerű használatára képesítjük*.

Természetes, hogy csak sok ismétlés és hosszas gyakorlat útján érhetünk el a hülyékkel a beszéd tanulásában is — mint mindenben — olyan eredményt, melylyel az ő csekély felfogó képességük mellett, kiemelhetjük e szerencsétleneket abnormis állapotukból. De ha nem is képesíthetők mindannyian annyira, hogy teljesen megmentetteknek mondhatnók őket, annyit legalább mégis elértünk, hogy alacsony szellemi fokukról, magassabbra emelkedhettek.

V e g y e s e k.

Az emberbaráti tanintézetek tanítóinak egyesülete
f. hó 19-én tartott gyűlésen alakult meg. A gyűlésen megjelentek tulnyomó részben az árva és szeretetházakban működő tanítók voltak s alig néhányan a szorosab értelemben vett emberbaráti intézetek tanítói. Ez utóbbiaknak már van egyesületük, a múlt év óta s jóváhagyott alapszabályokkal is birnak. A gyűlést György Aladár a kiváló paedagógiai író hívta össze s az ideiglenes elnöki tisztet is töltötte be. Az alakuló gyűlés mindenekelőtt a bemutatott alapszabályokat tárgyalta, a melyeket csekély módosítással elfogadott. Majd elhatározta, hogy 2 hetenként megjelenő lapot indít. Az ideiglenes tisztikart alakították meg azután s megválasztották elnökül: Gróf Teleky Sándort; alelnökökül: Tóth Józsefet, Matzinger Lujzát, György Aladárt; főtitkáru: Szöts Andrást; titkároku: Szabó Dezsőt, Lustig Emmát, Nagy Károlyt; pénztárnokul: Broesko Lajost; ellenőrül: Magdics Károlyt. Az ideiglenes választmányba egyelőre 14 helybeli és 9 vidéki tagot választottak meg.

Hirdetések.

Lapunk kiadóhivatalában

rendelhető meg:

—*— „A siketnéma-oktatás és
nevelés kézikönyve.” *—

Irta: *Scherer István.*

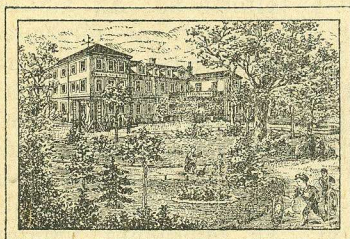
— Ára 3 korona. —

Nélkülözhetlen tanácsado szülők és tanügy
barátok részére, valamint mindazoknak, a
kik a siketnémák tanításával foglalkozni
akarnak.

A mű jövedelmének fele része a „Testi és szellemi
fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos
egyesület” asylumának fenntartására fordítatik.

Nevelő-intézet gyengeelméjűek számára.

DREZDA N. Oppellstrasse 44.

is. Az intézetet kiváló orvosok és paedagogusok, valamint a növendékek
szülői is melegen ajánlják. — Közelebbi felvilágosítást az intézet igaz-
gatója **W. Schröter** nyújt.

Az intézet célja, hogy a szellemileg
elmaradottakat (fiukat és leányokat)
vallás-erkölcsös és a társadalomnak
hasznos tagjaivá képezze. Szeretettel-
jes és gondos ápolás és nevelés mellett
egyéni oktatást nyújt a polgáriskola
minden szakjában, különös gonddal
üzi a kézügyességi oktatást (kosár-
fonás, papírmunkák, asztalosság, fa-
faragás) s így a mesterségekre készít
elő. Epp úgy előkészít a kertészésre